

Foundations of Halacha 7.4 - Hilchot Shabbat - How Sick is Sick?

1. Shabbat 128b

Mishna: We help a woman give birth on Shabbat; we call her an expert from place to place; we desecrate the Shabbat for her; we tie the umbilical cord. R' Yosi says: We even cut [the cord].

All necessities of a Brit Milah can be done on Shabbat.

2. Gemara: One the Tanna has stated, "We help a woman give birth on Shabbat; we call her an expert from place to place", what does the phrase, "we desecrate the Shabbat for her" come to add? It comes to add this law:

The Rabbis taught: If [the woman in labor] needs a candle, her friend can light the candle for her...

The [rabbis from] Nahardea say: A woman who has just given birth - three, seven and thirty [days were mentioned as levels in the laws of desecrating the Shabbat. "Thirty" means from the 7th day through the completion of the 30th; so too "seven" means from the 3rd day through the completion of the 7th - *Rashi*].

- Three days – Whether she says "I need" or she says "I do not need" – we desecrate the Shabbat for her.
- Seven – If she says, "I Need" – we desecrate the Shabbat for her; if she says "I do not need" - we do not desecrate the Shabbat for her.
- Thirty – Even if she says, "I need", we do not desecrate the Shabbat for her. However, we do [take care of the need] through an Aramean. [This is in accordance with the statements of R' Ula the son of R' Ila'I, who said: All needs of a sick individual may be carried out through an Aramean on Shabbat; and of R' Hamnuna, who said: A matter which does not constitute a *sakanah* {danger}, one can instruct a gentile to carry out.

3. Beitzah 22a

R' Ashi asked of Ameimar: Is it permissible to place salve on one's eye on Yom Tov? Where there is a danger, such as the beginning of an infection – is not a question to me, for even on Shabbat it is permitted. My question is – at the end of an infection, [where one is placing the salve] to brighten his vision. What is the Halacha? He replied: It is prohibited.

(Continued on other side)

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכח עמוד ב

משנה... ומילדין את האשה בשבת, וקורין לה חכמה ממקום למקום, ומחללין עליה את השבת, וקושרין את הטיבור. רבי יוסי אומר: אף חותכין. וכל צרכי מילה עושין בשבת.

2. גמ' מילדין את האשה וכו'. מכדי תנא ליה מילדין את האשה וקורין לה חכמה ממקום למקום, ומחללין עליה את השבת לאתויי מאי? - לאתויי הא דתנו רבנן: אם היתה צריכה לנר - חבירתה מזלקת לה את הנר...

אמרי נהרדעי: חיה שלשה, שבעה ושלושים. **רש"י** הוזכרו בה לחילוק הלכות חילול שבת, שלשים משבע עד השלמת שלשים, וכן שבע משלש עד השלמת שבע.

- שלשה, בין אמרה צריכה אני ובין אמרה לא צריכה אני - מחללין עליה את השבת.
- שבעה, אמרה צריכה אני - מחללין עליה את השבת, אמרה לא צריכה אני - אין מחללין עליה את השבת.
- שלשים, אפילו אמרה צריכה אני - אין מחללין עליה את השבת, אבל עושין על ידי ארמאי. כדבר עולא בריה דרב עילאי, דאמר: כל צרכי חולה נעשין על ידי ארמאי בשבת. וכדבר המנונא, דאמר רב המנונא: דבר שאין בו סכנה - אומר לנכרי ועושה.

3. תלמוד בבלי מסכת ביצה דף כב עמוד א

בעא מיניה רב אשי מאמימר: מהו לכחול את העין ביום טוב? היכא דאיכא סכנה, כגון... תחלת אוכלא - לא מבעיא לי, דאפילו בשבת שרי. כי קמבעיא לי - סוף אוכלא, ופצוחי עינא, מאי? - אמר ליה: אסור. **רש"י** תחלת אוכלא - תחלת החולי של כל אלו, דאפילו בשבת שרי... סוף אוכלא ופצוחי עינא - שקרוב להתרפאות הוא, ואינו כוחל אלא להגיה מאורו.

Ameimar permitted one to have a gentile place salve on one's eye on Shabbat. Some say: Ameimar himself had a gentile place salve on his eye on Shabbat. Rav Ashi said to Ameimar: What is your thought [based on] – *the statements of R' Ulla the son of R' Ila'I, who said: All needs of a sick individual may be carried out through an Aramean on Shabbat; and of R' Hamnuna, who said: A matter which does not constitute a sakanah {danger}, one can instruct a gentile to carry out?* – This applies when [the patient] is not helping, but Mar [Master] is helping him, by closing and opening [his eyes]! [Ameimar responded: R' Zvid holds like you, and I have answered him: Assisting is not a matter of any substance.

אמימר שרי למכחל עינא מנכרי בשבתא. איכא דאמר: אמימר גופיה כחל עינא מנכרי בשבתא. אמר ליה רב אשי לאמימר, מאי דעתך - דאמר עולא בריה דרב עילאי: כל צרכי חולה עושין על ידי נכרי בשבת, ואמר רב המנונא: כל דבר שאין בו סכנה - אומר לנכרי ועושה. הני מילי - היכא דלא מסייע בהדיה, אבל מר - קא מסייע בהדיה, דקא עמיץ ופתח! - אמר ליה: איכא רב זביד דקאי כותך, ושניי ליה: מסייע אין בו ממש.

4. Rashba on Shabbat 129a

Know that [the Rabbis] did not permit these actions in any case beside that in which there is illness in the entire body - such as a woman within thirty days of having given birth – or if one limb is in danger; so too [the instance of] one who places salve on an eye for the end of an infection and to brighten his vision [is when] he is compelled to lie down or is sick and is suffering from his illness. However, one who has an ache, but is strong and is able to walk like a healthy person, we do not permit him [to transgress] even a *shvut* [added Rabbinic Shabbat prohibition], even through a non-Jew.

5. Shulchan Aruch Orach Chayim 328:17

ר. A patient who is compelled to lie down due to his sickness, but is not in danger - *Rema*: or who has an ache which he suffers from and the entire body has become ill from it, in which case even if he walks he is equivalent to one compelled to lie down (*Maggid Mishna Chapter 2*) - we may instruct a non-Jew to make him a cure; however, we do not desecrate the Shabbat in a way which is an *issur d'orayta* (Torah prohibition), even if there is a danger to a limb.

For a Jew to personally desecrate the Shabbat in a way which is an *issur d'Rabbanan* (Rabbinic prohibition)... - some say that if there is no danger to a limb, one should do this with a *shinui* (deviation), but if there is danger to a limb, one may do this without a *shinui*. The third opinion [this opinion] appears correct.

4. חידושי הרשב"א מסכת שבת קכט עמוד א

והוי יודע שלא התירו דברים הללו כלל אלא בדבר שיש ממנו חולי לכל גופו של אדם כגון חיה [כל] שלשים אי נמי בסכנת אבר אחד, וכן מכחל עינא בסוף אוכלא ופצוחי עינא שהוא נופל למשכב או חולה ומצטער ממנו, אבל חושש והוא מתחזק והולך כבריא אין מתירין לו אפילו שבות של דבריהם ואפילו על ידי גוי.

5. שולחן ערוך הלכות שבת סימן שכח

יז ו חולה שנפל מחמת חליו למשכב (מה) ואין בו סכנה: כגכ או שיש לו מיחוש שמלטער וחלה ממנו כל גופו שאז חט"פ שכולך כנפל למשכב דמי (כמגיד פ"ב) (ח) (מו) אומרים לא"י (מו) לעשות לו רפואה אבל אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא (מה) ז אפי' יש בו סכנת (מט) אבר.

ולחלל עליו ישראל (נ) באיסור דרבנן בידיים... י"א שאם אין בו סכנת אבר (ט) עושין בשינוי ואם יש בו סכנת אבר עושין בלא שינוי כ... ודברי (נז) הסברא השלישית נראין:

	Torah Prohibition - personally	Torah Prohibition - through a non-Jew	Rabbinic Prohibition - personally	Rabbinic Prohibition - through a non-Jew
Danger יש בו סכנה	Yes	Yes	Yes	Yes
Danger to a limb סכנת אבר	No	Yes	Yes	Yes
Compelled to Lie Down נפל למשכב	No	Yes	Yes - with a <i>Shinui</i>	Yes
Ache חושש	No	No	No	No